

Po dlouhém, slunném létu nastal měsíc sklizně. Kdybych ještě žil na otcově dvorci, poskakoval bych radostí při pomýšlení na úrodu, kterou by mi udření nevolníci a pachtýři sklízeli na polích.

Jenže tady v Oxfordu se vedro nedalo vydržet, tetelilo se mezi zdmi a proutěným plotem. Čerstvý vzduch byl jen u řeky a na loukách, jinak člověk všude s každým nádechem vdechoval horké výpary plné prachu.

Říká se, že když přijde léto do Londýna, promění se ve smradlavé, horké a uprášené peklo. Věř mi, že ačkoli je Oxford víc než čtyřikrát menší než hlavní město, mohlo by to tu klidně být předpekli.

Král Knut město opustil už před drahnou dobou. Poté co velký sněm a wítangemot skončil tím, že saští, angličtí a dánští velmoži spolu s místními dánskými náčelníky ze země na sever od Watlinské cesty rozhodli, že král by měl vládnout zemi v souladu se starými zákony, trvalo králi týden, než mezi své jarly, thény a náčelníky rozdělil výkupné, které činilo více než osmdesát tisíc liber stříbra. Chtěl jim tím poděkovat za to, že mu pomohli si zemi podrobit. Poté vyrazil na cestu směrem ke Canterbury, kde arcibiskup Lyfing obdržel zprávu, že si s ním král přeje probrat jisté záležitosti.

Město si s ulehčením vydechlo, když zmizel. Spolu s ním Oxford opustili i nejvýznamnější velmoži a ti, kdo přepluli přes moře prostě jen proto, aby si vydělali nějaké to stříbro v Knutových službách. Oxfordané rádi těžili z jejich návštěvy, ale stejnou měrou se i těšili, že zas budou moct vyjít do ulic, aniž by se museli prodírat tlačenicí, že budou moct zajít večer na pivo

s jistotou, že najdou v pivnici místo k sezení. A v neposlední řadě se těšili na to, že ceny v krámech a stáncích klesnou zase na běžné hodnoty.

Brzy se vše vrátilo do svého poklidného chodu, na můj vkus příliš klidného. Od služby Winstonovi jsem očekával, že se do stanu do vzdálenějších krajů.

Dobrák Winston mi totiž při našem prvním setkáním sdělil, že na žádost opatů a biskupů jezdí po kláštorech a kostelech a dělá to, co ovládá lépe než kdokoli jiný v celé zemi. Maluje nádherné iluminace do žaltářů, modlitebních knížek, evangelistářů a životů světců, jimiž si svatí muži chtějí ozdobit své oltáře a obohatit knihovny.

A co dělá ten blázen teď? Sedí na zadku v Oxfordu a ke spokojenosti mu stačí si trochu čmárat na pergamen nebo břídlícovou tabulku, mezitím co hostinská Alfilda ukájí jeho všemožné tělesné potřeby.

Jak říkával můj bratr Harding: muž, který se může každý den dosyta najíst a ošukat holku každý večer na stejném místě, snadno zleniví.

Po pár týdnech jsem tu skutečnost přijal. Samozřejmě ne to, jak snadno se dostal k ženskému klínu, ale jeho ochotu zapustit kořeny v tomhle městě.

Odpovědí mi byl nevinný pohled a krátký úsměv zpoza světlých vlnitých vousů. „Jsi v mých službách nespokojený?“

No to by mě ani nenapadlo. Ta kratičká chvíle u něj mi vynesla nejen královu přízeň, ale taky libru stříbra, se kterou jsem si uměl poradit.

To jsem mu ale neřekl. Místo toho jsem navrhl, že je na čase jít dál. Najít nějakého duchovního, který dobře zaplatí za to, čemu Winston říká práce.

„Nikam nespěcháme,“ zamumlal a promnul si bradu.

„Královo stříbro nám nevydrží na věky.“

„Hm. Ty už jsi to rozfrcal?“

No to samozřejmě ne. Libra stříbra není zas tak málo. Ačkoli jsem si koupil pořádný zdobný meč, který prokazoval můj původ syna saského théna, a nové šaty místo těch ošoupaných, ve kterých jsem chodil od chvíle, kdy mi vikinští mizerové sebrali zděděný dvorec. Kovář si taky nechal můj starý meč jako část odměny. A protože jsem si s návštěvou švadlenek a obchodníků s látkou počkal, dokud město neopustili cizinci, dostal jsem látku i šití za cenu, kterou jsem sám určil.

„Mně stříbro ještě nějakou chvíli vydrží. Ale ty mě přece neplatíš za to, abych vysedával v Alfildině výčepu a chlatal.“

Teď se upřímně zasmál. „To se dá velice rychle zařídit. Vykopnu tě.“

Tak to jsem si nepřál. Zaprvé se mi se saským malířem vedlo dobře a za druhé mě jiná možná východiska nelákala.

Chlapů, jako jsem já, není nedostatek. Panských synků bez půdy, kteří ochotně půjdou sloužit tomu, kdo zaplatí nejvíc. A vzhledem k široké nabídce bojovníků by to nijak závatnou sumu nepřineslo.

A pravdou je i to, že necítím potřebu být obyčejným královým vojákem. Můj původ mi slibuje něco jiného. Pocházím po otci ze saského rodu, který našim vlastním králům dobře sloužil, a po matce ze starousedlého dánského rodu, který za rodem mého otce nikterak nezaostával. Narodil jsem se, abych rozkazoval. A pokud jsem měl někoho poslechnout, musel by to být významnější muž, než jsou tihle náčelníci, kteří se snaží mít kolem sebe bojovníky.

Například král. A tady do mého života vstoupil Winston. Společně jsme posloužili králi tak dobře, že nás nejen odměnil, ale dokonce si nás, ještě než odjel do Canterbury, zavolal k sobě a oznámil nám, že očekává, že mu posloužíme i do budoucna.

„Za přiměřenou odměnu.“ Poslední slova pronesl poté, co pohlédl na mě. S jeho pohledem jsem se setkal bez ostychu.

Na odměnu, kterou jsem žádal, se vykašlal. Já chtěl vlastní dvorec. Místo toho mi nabídl stříbro. No dobře, pochopil jsem, co tím chtěl říct, a o dvorec ho už nikdy žádat nehodlám. Sice patřím k poraženým, ale i tak mám svou hrdost.

Přesto však musel král v mém pohledu cosi postřehnout, protože na mě zostra pohlédl. „Nepřipadá ti mé stříbro dost dobré, Halfdane, polosase?“

Na tuhle urážku jsem odpověděl: „Pokud anglické stříbro projde tvými rukama a skončí v mých, tak leží tam, kde má, králi Knute.“

Pohled mu ztemněl a na čele nad nosem mu naskočila hluboká vráska.

Slyšel jsem, jak se Winstonovi zrychlil dech, pak ticho prolomil smích. Godskalk, thén a velitel králových strážců, se hlasitě rozesmál.

Knut k němu stočil zrak, pak se na mě znovu podíval a na úzkých rtech se mu objevil úsměv. „Takže se hodí mně i tobě, ty dánskej Sase, že anglická naleziště stříbra jsou bezedná.“

Winston mi pak ostře vyčetl, že jsem krále provokoval. Chtěl jsem mu na to něco odpovědět, ale zavrčel na mě, že pokud budu v jeho službách, nebudu provokovat toho, kdo nám může dát setnout hlavu. „Je možný, že kdyby to Godskalkovi nepřipadalo vtipný, už by přinejmenším jeden z nás barvil trávu načerveno.“

„Můj bratr vždycky říkával, že člověk je podřízený jinýmu, jen pokud se tak chová.“

„Tvůj bratr hnije v Essexu.“

Jestli mi chtěl tou poznámkou zavřít hubu, tak se mu to povedlo.

A tak jsem nechal na Winstonovi, aby rozhodl, kdy opustíme tohle šílené město, nechával jsem ho s Alfildou o samotě, jedinou výjimkou bylo naše společné stolování. Místo toho jsem dny trávil s chlapy z podobného těsta, jako jsem já sám, a noci s chtivou saskou holkou s pevnými ňadry i zadkem.

Jenže zahálka už mi nakonec stejně začínala lézt krkem. Uvítal jsem tedy, když se na mě jednoho parného dne obrátil nějaký muž. Zrovna jsem našel útočiště ve stínu pivnice.

Chlapík, který se nahnul přes stůl, měl na sobě koženou halenu a vlněné kalhoty, které si pod kolena zavázal. Pod stolem jsem zahlédl jeho plstěné boty. Kalhoty mu držel široký opasek, přes rameno měl kožený pás s mečem. Pod prošedivělými vlasy vykukoval široký obličej, pod nosem mu visel dlouhý knír a z halen čouhaly silné paže ošlehané větrem.

„Řekli mi, že pracuješ pro Winstona Sasa.“ Hrubý hlas zněl jako odkudsi ze severu.

„To ti řekli správně.“ Napil jsem se a otřel si pěnu z vousů hřbetem levé ruky.

Přimhouřil oko, až se mu u něj vyryla vráska. Usmál se. „Můj pán si s ním přeje mluvit.“

Napřímil jsem se. Pána, který si žádal Winstonových služeb, jsem vítal stejně jako saské vítězství za krále Ethelreda. „A tvůj pán je kdo?“

„Převor Edmund z Peterborough.“

To znělo čím dál líp. Je to duchovní, v jakého jsem doufal. Zvedl jsem se. „A kde toho převora máš teď?“

„Čeká venku.“

Takže ten mnich byl moc velká fajnovka, než aby vešel do Alfildiny hospody. Zvedl jsem se, dopil a narovnal si meč v pochvě. Ulička venku byla tak úzká, že odpolední slunko vrhalo stín přes celou ulici. Uprostřed uličky stáli čtyři muži. Dva byli stejného ražení a stejně oblečení jako ten, co mě vyhledal. Jeden z nich držel dvě kopí, jedno z nich podal tomu vedle mě.

Zbylí dva byli duchovní. Jeden na sobě měl benediktinskou kutnu, okolo pasu převázanou provazem, kápi shodil z hlavy, takže mu padla na záda. Díky tomu jsem viděl jeho ostře řezanou tvář, z níž mě propichovaly ostré oči.

Druhý měl na sobě taky kutnu, jenže tahle byla lemovaná hedvábím a přepásaná brokátém. I on měl odhalenou, rudolící kulatou tvář, milé oči a nazrzlou tonzuru, kterou si jistě vyholil dnes ráno.

„Převore Edmunde.“ Hlavu jsem sklonil přesně tak, jak si zdvořilost žádá.

Sklouzl po mně laskavým pohledem.

„Jsem Halfdan, sloužím mistru Winstonovi.“

„A kde je tvůj pán?“ otázal se mile a vstřícně.

„Dovedu vás k němu, pojdte se mnou.“

Winston si zvykl vasedávat na louce na sever od města, kde donedávna měli všichni ti velmoži svůj tábor. Tady, ve stínu křovisek okolo potůčku, který odsud tekl k řece, trávil horké letní dny a olůvkem kreslil skici na pergamen nebo je vyrýval ostrým rydlem do břidlice.

Převora a jeho doprovod jsem provedl uličkami i ulicemi. Aniž by nás někdo zastavil, prošli jsme severní bránou, strážže mi jen líně pokývly. Už na dálku jsem uviděl Winstona a vedle něj i Alfildu. Hostinská často po obědě přenechávala lokál na starosti své pomocnici, Emmě bujných tvarů, a přidala se k malíři. Nežřídka jsem je našel spolu, Alfilda mu položila hlavu do klína a obdivovala kresby ovce, mužské hlavy, stromu, květiny nebo čehokoli jiného, co malíř tak rád zobrazoval.

I dneska u něj seděla. Vzhlédla, když jsme přicházeli trávou. Nenápadně Winstona šfouchla do boku, ten krátce zvedl oči, ale hned zas stočil pozornost na pergamen před sebou.

Zastavil jsem na krok od něj.

„Co na to říkáš?“

Kresba byla hotová. Alfilda vestoje a při chůzi.

„Přivedl jsem převora Edmunda z Peterborough.“ Sakra, moc dobře viděl, že jsem nepřišel sám.

Sas vzhlédl, zamžoural proti slunci. „Převore Edmunde!“

Duchovní, jehož Winston laskavě vzal na vědomí, si odkašlal. „Winstone Malíři. Můj opat Elsin mě požádal, abych tě vyhledal. Přeje si, abys navštívil náš klášter.“

Winston na kresbu načrtl stín. „Mám jet do Peterborough? Ne, myslím, že to se mi nechce.“

V převorově pohledu jsem zahlédl náznak překvapení a v duchu jsem se usmál, ačkoli mě Winston rozladil. Tady před ním ležela práce jako dlani a on se nenamáhal ani zjistit, o co jde.

„Zavázali jsme se, že ten úkol splníme.“ Nevypadalo to, že se převorovi a bratrovi zamlouvá stát uprostřed louky a dohadovat se s nějakým kreslířem, vypovídalo to však cosi o Winstonově pověsti. Mnich pokračoval: „Jistý velmož nám odkázal značný obnos, abychom vypracovali knihu o zakladateli našeho kláštera, Sawulfovi. Je to dar, který nelze odmítnout a který nám umožňuje zaplatit tu nejkvalitnější práci.“

Winston propletl prsty s Alfildinými, olůvko mu vypadlo z ruky. „Jsou i jiní dobří iluminátoři.“

Teď se převorovi v očích neblýsklo překvapení, ale klíčící vztek. „Máme zájem o tebe. To snad musí stačit.“

Malíř pořád držel Alfildu za ruku. „Stačit? Mně ne. Já zájem nemám.“

Mnich v Edmundově doprovodu udělal krok vpřed, ale převor ho podrážděně zastavil. „Nemám ve zvyku se handrkovat se zběhlými mnichy. Můj opat si přeje, abys přijel.“

Zloba ve Winstonových pozvednutých očích za převorovou nijak nezaostávala. „Takže zběhlý mnich, Edmunde? To ti někdo pěkně nakukal. Zběhl jsem, to ano. Ale mnichem jsem nikdy nebyl. Jdi, pak na tebe rád zapomenu.“

Teď už toho na mnicha bylo příliš. Předstoupil před svého převora. „Mluvíš se svým představeným. Vyslechni ho, nebo se

postarám, abys v Anglii už nikdy žádnou zakázku pro kláštery nedostal.“

Malíř pustil ruku své milé a pomalu se zvedl. „Na to, můj neznámý příteli, nemáš. Dokud maluju tak, jak maluju, budou kláštery o moji práci stát. Ale pokud mi někdo, jehož nabídku odmítnu, začne vyhrožovat, může si být jistý, že do jeho služeb nikdy nevstoupím.“

Viděl jsem, jak převorovi znachověl krk. Bratr vypadal, jako by si nejraději vyhrnul rukávy a jednu Winstonovi vrazil. Výstražně jsem povytáhl meč v pochvě a pošilhával po těch třech mužích světského stavu, kteří zjevně zasáhnout nehodlali.

Pak se převor uklidnil, kývl na svého druha a pomalu se od Winstona odvrátil. Pořád ještě nakvašeně pohlédl na mě. „Za tři dny vyrazíme na sever. Ty i tvůj pán uděláte nejlépe, pokud do té doby změníte názor.“

Pokrčil jsem rameny a nasadil výraz „Co s tím mám podle tebe dělat?“ Počkal jsem, až zmizí z doslechu, a pak jsem se nepřičetně obrátil na malíře. „Právě jsi odmítl zakázku, ze které pro tebe koukal pořádný balík.“

Máchl rukou. „Jde ti akorát o stříbro. Tady jsem našel něco, co je lepší než bohatství.“

Načež poprvé promluvila Alfilda: „Winstone, to Halfdan nikdy nepochopí.“

Tak teď jsem se pro změnu našel já. Nevím snad, jak úžasné je mít ženu? Sám jsem sotva kdy neusínal na nějakých nadržech. Ale nehodlal jsem se dát zatáhnout do slovíčkaření s hostinskou. „Možná není zrovna nejchytřejší poštvat si proti sobě představené, Winstone.“

„Představené?“ Kreslířův hlas mě provokoval. „Takže to bych měl být jejich podrízený. No, ale snad mi nechceš říct, že jsem se tak někdy choval.“

Ten chlap teda dokázal překrucovat slova.

Od hostince jsem se držel dál. Neměl jsem chuť čučet na Winstona, který ne a ne odlepit oči z Alfildy. Radši jsem se potuloval po městě a pak si na chvíli sednul do pivnice. Dostal jsem tam krajíc chleba a jelito, které vonělo po tymiánu. Zapíjel jsem to sladkým pivem. Pak jsem se vydal k domu, kde sloužila má saská holka Engelise, jenže její hospodyně mě příkře vyhnala, když jsem se snažil prosmýknout do kuchyně.

Vydal jsem se tedy zpátky k pivnici, kde teď bylo narváno, poněvadž už slunce políbilo stromy v lese na druhé straně řeky. Našel jsem si místo naproti dvěma dánským bojovníkům, kteří po mně lhotejně pokukovali a nehodlali se omezovat ani ztišit. Naopak pokračovali ve zjevně důležité debatě o tom, kdo z nich má právo sedět u kormidla v dlouhé lodi, v níž si povevou domů kořist.

Lil jsem do sebe pivo a nadával na Winstona, který se očividně rozhodl, že zadek nezvedne.

Mám-li být upřímný, tak ho tu jistě nedrželo jen Alfildino vyzývavé tělo. Od té doby, co jsme spolu, jsem se o něm leccos dozvěděl. Krom jiného taky to, že je nejradši svým vlastním pánem a čas využívá ke kreslení toho, čeho si sám nejvíc považuje.

Z nějakého záhadného důvodu mu bylo proti srsti, aby pracoval pro kostely či kláštery. To, co mu zadali, udělal, ale vlastně byl nejradši volný, a když už to jinak nešlo, tak si za svou práci nechával dobře platit.

Nějak to souviselo s jeho mládím, kdy byl jako novic v jakémsi klášteře. Kde se ten klášter nachází, jsem se nikdy nedozvěděl. Nevím ani, proč ho opustil. Jedinkrát, když jsme o tom mluvili, vyhýbavě odpověděl, že víru lze vysvětlit jen těžko. Moc jsem to nepochopil.

Vírou se bojovníci nezabývají, na to máme kněze a mnichy. A chlapovi, jako jsem já, stačí vědět, že v den, kdy po nás smrt

vztáhne svůj pařát, otevřeme oči v ráji. Pokud jsme ovšem žili tak, jak nám kázali kněží.

Převor Edmund si teda pod sebou uřízl větev, když se na Winstona pokusil vytáhnout, že je zběhlý mnich. Mohl jsem milému benediktinovi zaručit, že větší blbost Winstonovi říct nemohl. Malířova reakce to jasně potvrdila.

Pochopil jsem, že Winston není žádný chudás. Právě proto, že si za svou práci dával dobře zaplatit, si mohl dovolit říct Edmundovi ne, a místo toho trávit čas v Oxfordu spolu s Alfildou a svým malířským náčiním.

Bylo mu fuk, že mi leze krkem se tu bezcílně poflakovat. Sloužil jsem mu a následoval ho, tak to bylo, pokud jsem se nechtěl své práce vzdát. A to jsem, jak jsem řekl, v plánu neměl.

Nakonec jsem si dal ještě jedno pivo. Potom jsem se vrátil ke dveřím do kuchyně. Dost mě potěšilo, že už tam na mě Engelise čekala.

Hostinská jí sice zakázala brát si mě k sobě do kamrlíku, který obývala se dvěma dalšími děvčaty, ale vadilo nám to snad? Noc byla tmavá a teplá, tráva na louce měkká a lákavá a Engelisin klín stejně vstřícný pod nebem posetým hvězdami jako na slamníku.

O několik dní později jsem strávil odpoledne v příjemné společnosti skupinky svobodných Sasů, kteří rádi hráli v kostky po pivnicích. Nebyl to pro mě špatný den.

Když jsem se k večeru blížil k domu, kde sloužila Engelise, zahlédl jsem urostlého bojovníka, jak jede na koni přes náměstí směrem k velké síni, v níž tu před časem bydlel král Knut.

Muž se na dobře živeném koni držel zpříma, neměl kopí, ale u levého boku mu visel zlatem vykládaný meč, který mu pleskal o sedlo. Přílbice měla stříbrný kraj a opasek byl bohatě

vyšívaný stříbrem i zlatem. Takový pěkně vyšperkovaný bojovník bez družiny musí hlídat nějakého významného muže. Když se na okamžik ohlédl, poznal jsem v něm Godskalka, velitele osobní družiny krále Knuta.

Naše pohledy se přes náměstí setkaly a já ho pozdravil lehkou úklonou. Překvapilo mě, když mi pokynul pravicí, abych k němu přistoupil.

Na náměstí skoro nikdo nebyl, pracovní den skončil a krámky zavřely. Většina lidí seděla nad večerní kaší, takže jsem nerušeně přešel náměstí a došel až k bojovníkovi, který se zhoupł z koně a podal otěže sluhovi, který k němu honem přispěchal. Nepochybně čekal ve vratech do stáje za síní.

Godskalk na mě počkal a nevzrušeně mezitím potřásal nohama, aby si uvolnil po jízdě zatuhlé svaly. Pozdravil mě, až když jsem došel až k němu. „Halfdane. Tebe jsem hledal.“

Udiveně jsem na něj pohlédl. „Hledal jsi mě?“

Přes tvář se mu míhl úsměv. „Kromě jiných i tebe. Najdu tvého pána v hostinci?“

„Pravděpodobně.“ V očích měl otázku, ale já jsem mu toho víc říct nechtěl. On sloužil králi, já Winstonovi. Kde teď Knut pobývá, věděl asi tak stejně málo, jako já věděl, kde je právě Winston. „Máš pro něj vzkaz?“

Kývl a to ve mně vzbudilo nepatrnou naději. Knut by nevyslal velitele svých bojovníků proto, aby se optal, zda se Winstonovi daří dobře.

„Doved mě tam.“ Thén mávl rukou a nechal mě jít jako prvního.

Kreslíř byl v hostinci, to se dalo čekat. Seděl tam co vždycky, tak aby viděl na výčep a zároveň tak blízko, aby si mohli s Alfildou povídat, zatímco přijímala objednávky a ujišťovala se, že Emma roznáší jídlo i nápoje.

V Alfildiných očích jsem spatřil záblesk neklidu, když jí došlo, kdo za mnou vešel. Pak Godskalka pozdravila kývnutím. Godskalk ji pozdravil, jak se sluší a patří, načež si sedl

naproti Winstonovi, který na mě jen mlčky pohlédl. Široce jsem se na něj usmál. „Winstone, thén nám přináší vzkaz.“

„Jedeš z daleka?“ Malíř se neobtěžoval ztrácet čas přemítáním nad tím, co thénův příjezd znamená.

Bojovník přikývl a pohlédl na Alfildu za pultem. „Jedno pivo by nebylo od věci.“

Před každého z nás postavila korbek a my s Winstonem jsme hostu připili.

„Tak o co jde?“ Jak jsem říkal, můj pán neměl náladu plýtvat časem a dumat, proč za námi král vyslal svého věrného muže.

„Král Knut vás zdraví a vzkazuje, že pro vás má práci.“

Winston zabručel, že mu to bylo jasné. Já jsem na théna zvědavě pohlédl. Sundal si přilbici a prsty si prohrábl zpočtené vlasy.

„Musíte jet na sever do Mercie.“ Godskalk vděčně pohlédl na Emmu, která před něj postavila mísu hrachu s pečenou vepřovou kýtou. „Do Peterborough,“ pokračoval a překvapeně na mě pohlédl, protože jsem nebyl s to zadržet výkřik.

Winston se klidně naklonil přes stůl. „Takže převor Edmund...?“

„Se v Canterbury ptal po zručném iluminátorovi a král na tebe vzpomíná v dobrém.“

Tomu můj pán věřil asi tak málo jako já. Viděl jsem mu to na očích. A jestlipak to spíš nebylo naopak? Jenže to bylo vlastně fuk, protože to vyšlo nastejno: Winston bude muset svou zadnici zvednout.

3

Winston si promnul nos a pohlédl na Alfildu za mými zády. Pak zpátky na Godskalka. „My do Mercie musíme?“ Thén přikývl.